

Uredništvo in uprava:
Strossmajerjev trg 1 / Tel. št. 73

Leto XXV.

Št. 8.

Kranj, 22. februarja 1941.

Izhaja vsako soboto
Naročnina: celoletno din 40,
polletno din 20, četrtletno din 10

Naša rana doma

Cas splošnega pomanjkanja najnujnejših življenjskih potrebščin in gospodarskega zastaja skoro po vsem svetu ustvarja med narodi neko pobitost, a vendar pričakovanje, da se več ta stari red zruši. Ko bo ta red zrušen in ko bo zgrajen drugi red na novih temeljih, potem bodo ne le narodi kot celota, ampak tudi vsi poedinci zadihali svobodneje. Poedincem bo dana prilika, da bodo lahko sami gradili na osnovnih človeških etičnih pravicah, ki so dane po božjem pravu. Morda so to le utopije teptanih in zapostavljenih, a vendar je danes popolnoma jasno, da stojimo res pred tistim usodnim prelomom, ko bo zavladal v človeški družbi novi red, prežet z zdravim krščansko tradicijo. Današnji družabni sistemi od skrajnega individualizma pa tja do kolektivizma so vsi že v osnovi zgrešeni, ker so plod zastarelega liberalizma. Zato bo moral novi red biti zgrajen drugače kot je bil današnji. Stanovi bodo morali priti do svojih pravic, ki jim gredo, kajti danes predstavljajo le evotno disciplinirani stanovi dovolj tren in sigurne družabne organizem.

Nek način uvajanja novega reda se pri nas že polagoma pojavlja. To se kaže v zavesti organiziranja posameznih stanov in njegovih članov med seboj. Tako imamo enotno in močno organizacijo kmetov, ki se danes najodločneje borijo za svoje pravice. Naš kmet je dobil svojo zbornico in vlada ga skuša v vsakem oziru razbremeniti davčev, ki jih morajo plačevati drugi stanovi. Kmečki pridelki imajo v današnjih časih visoko ceno, kar moramo odkrito priznati. Poleg tega pa cene še dalje naraščajo.

Močan stan, ki ga tvori delavstvo ima tudi svojo najvišjo ustanovo, svojo lastno zbornico. Zbornica skuša po svojih močeh ščititi delavske pravice in interese. Narastli draginji so se povečal tudi mezde. Res je, trdo je delo, grobak je kruh, ki ga zaslužiš z rokami in mezde so še vedno nezadostne. Zato je v vsakem pogledu borba delavstva upravičena. Saj je delavstvo tisti stan, ki se je moral z vso trdoto boriti za svoje upravičene zahteve.

Številčno močan stan tvorijo tudi obrtniki, dalje trgovci, maloštevilni so industrijci. Vsi ti stanovi so si priborili svoje zbornice, ki naj bodo najvišje ustanove za zaščito in obrambo stanovskih pravic. Poleg imenovanih stanov imajo tudi drugi stanovi svoje zbornice, tako advokati, notariji, zdravniki itd. Iz tega lahko zaključimo, da je možna in uspešna borba kakega stanu le preko enotne stanovske organizacije preko zbornice, ki je edina pravna zastopnica vseh članov istega stanu.

Pri vsem tem ostaja v ozadju le eden stan, ki je številčno močan, a skoro vedno pozabljen, to je uradniški stan. Uradniški stan predstavlja zelo raven stan v našem narodu. Takoj ob tem pa moramo poudariti, da imamo v mislih predvsem tisto uradništvo, ki ne pripada k višjim položajem. **Bodimo pozorni!**

Kako se danes plačuje uradništvo, kljub temu, da se cene življenjskim potrebščinam stalno večajo. Vsak stan je že dosegel povišanje plač, a uradnik je bil doslej deležen le drobtin. Poglejmo v domove naših uradnikov in odprla se nam bo naravnost presenetljiva slika. Sreča je, da obstojajo zadruge, kjer si lahko uradnik po možnosti nabavi na dolg vsaj najbolj nujne stvari. Naš izobraženec, ki je malo manj kot 20 let hodil v šolo, se mora zadovoljiti z mesečno plačo, s katero res ne ve, kaj naj bi storil; ali naj plača hrano in stanovanje in ostane brez obleke, ali naj si kupi obleko in čevlje ter ostane na dolgu za hrano in stanovanje.

Izobraženec, ki potrebuje knjig za študij, ki naj bi reprezentiral svoj položaj tudi v javnosti, kje ima toliko dohodkov, da bi vse to zmozel vsaj na najbolj skro-

Renegati

Če iz perspektive motrimo naše narodno življenje, moramo ugotoviti, da je med nami marsikatera skeleča rana, ki nas boli in tudi slabi. Ne rečemo, da bi bil danes sploh kak narod na svetu brez rane na svojem telesu. Ena največjih ran na narodovem telesu pa je prav gotovo renegatstvo. Renegati so naši največji sovražniki, ki hodijo in sejejo med nami razdor.

Zgodovina nam priča, kako so naši predniki z gnusom gledali na one ljudi, ki so se predali tujcu za judežve groše, tujcu hlapčevali na račun svojega lastnega naroda ter se plazili po kolebnih k tujčevi mizi po drobtine. Sami so morda imeli pri tem materialni dobiček, a kaj je vse to proti zločini, ki so ga delali proti svojemu narodu.

Današnji čas, ki je prepleten s satansko pretkanostjo in ki nudi dovolj prilike za špekulacije, je pokazal izdajalska pota tudi mnogim omahljivcem in nezavednežem. To so tisti ljudje, ki so postali ob dejstvu našega narodnega osvobodjenja največji nacionalisti, a danes, ko mislijo, da jim zopet ura bje, pa so pokazali svoje pravo perje. Zopet imamo priliko videti iste ljudi, kako hodijo po ulicah z ono nadutostjo in ošabnostjo, ki smo jo imeli že priliko videti in okusiti v pokojni avstro-ogrski državi. To so pravi renegati. Med njimi pa moramo ločiti one, ki so bolj glasni in si upajo svoje renegatstvo javno manifestirati z izzivanjem, a so zopet drugi, ki so zaenkrat bolj tihi in skriti ter uživajo med nami morda še zaupanje. Ti drugi se javno še ne upa-

jo nastopiti in se opredeliti, v resnici so pa naši pravi sovražniki, ki se jih moramo najbolj bati ker se še skrivajo. Obojni, eni kot drugi so renegati in vsega obojanja vredni. Kdor na katerikoli način simpatizira z našimi sovražniki in se zanje navdušuje, ta ne služi svojemu narodu pravično.

Naša dolžnost v teh časih je velika in sveta. Gre za ohranitev naše skupnosti in edinstva. Potrebna nam je enodušnost vsega naroda. Kar ne spada v to skupnost, to moramo iztrebiti. Prvi in največji sovražniki te skupnosti pa so renegati, naši lastni bratje, ki nas slabijo. Na take izdajalce bomo gledali vedno z gnusom in sovraštvom, ker hočemo svojemu narodu dobro. Vemo, danes niso časi za obračunavanja, zato pa bomo opazovali z budnim očesom in si dobro zapomnili vse renegate in njih prijatelje. Prepričani smo, da bo prišel čas, ko bo narod znal javno obračunati s tistimi, ki so hoteli svoj narod vreči v suženjstvo. To naj pomislijo vsi naši renegati in naj si dobro zapomnijo, kajti narodne strasti se razvnamejo in jih ni mogoče omejevati. Z renegati bo narod obračunal sam, zato mi ne prevzamemo nobene odgovornosti. Potrebno pa je, da to najodločneje povemo. Danes samo opazujemo, a jutri bomo morda že govorili, potem bo č. pozno. Kdor izdaja svoj narod in služi sovražniku in se sramuje svojega rodu, ta zasluži za svoj zločin pošteno kazen.

Proč z vsemi tistimi, ki ne služijo pravično svojemu narodu!

Fr. Sal. Finžgar - 70 letnik

Ves slovenski narod je praznoval jubilej svojega največjega pisatelja in najvernejšega glasnika slovenske besede Franca Sal. Finžgarja. Njegovo delo je tako veliko in vsestransko, da nam je na tem mestu težko povedati.

G. jubilarnt je pravi Gorenjec, doma iz Doslav pri Breznici, sorodnik prvača slovenskih pesnikov dr. Franceta Prešerna. Pod močnim stolom je tekla zibelka našemu slavljencu. Osnovno šolo je obiskoval doma in v Radovljici, gimnazijo v Ljubljani. Po maturi je vstopil v ljubljansko bogoslovje. Hotel je biti duhovnik, učitelj in buditelj svojega naroda. Narod ga je sprejel kot svojega, saj je Finžgar naša slovenska zemlja, naša narodna pesem. Za to svoje delo je žel tudi priznanje. Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani ga je imenovala za svojega člana, naša prestolnica za častnega občana, kraljevi namestniki so ga odlikovali z visokim odlikovanjem.

Naš jubilarnt je služboval najprej kot kaplan v Bohinjski Bistrici, nato na Jesenicah, v Kočevju, v Idriji, pri Sv. Joštu, v Skofji Loki in kot kurat v ljubljanski prisilni delavnici. Kot župnik pa je služboval v Zelimljah, v Sori

men način? Pri vsem tem pa nočemo niti omeniti družine. Ali si lahko n. pr. mladi izobraženec, ki izhaja iz uradniške družine, ustvari toplo domače ognjišče?

Tu se stavišvajo državi težke naloge, ki pa vendar niso tako težke, da se jih ne bi dalo na primeren način rešiti in zadovoljiti uradništvo. Kako potrebna bi bila ustanova, ki bi ščitila interese uradništva in mu skušala priboriti boljše razmere in pogoje za življenje. Zato bi bilo nujno potrebno, da se tudi uradniški stan vzporedi z ostalimi stanovi, ki uživajo

ohtam je bil premeščen v Trnovo, kjer je služboval do svoje upokojitve. Sedaj živi kot upok. župnik v svoji prijazni hišici na Mirju. Tukaj še ves čil, svež in klen kakor gorenjske planine, ki so ga čuvali v nežni mladosti, deluje za svoj ljubljani mu narod, ga uči s svojo govorjeno besedo. Nikdar ne počiva vedno dela in to z veliko ljubeznijo in z železno gorenjsko naravo.

Finžgar spada med najboljše slovenske epike. Prvi najboljši slovenski roman „Pod svobodnim soncem“, je uvrščen med svetovno znane romane. Njegove povesti, katerih snov je zajeta iz kmečkega življenja našega naroda, kakor „Dekla Ančka“ in „Strici“ ter mnoge druge so verna podoba slovenske duše. Pisane so kleno, v lepem jeziku in tako podane, da jih čitatelj ne more odložiti, dokler jih ne prečita do konca.

V svojih igrah kot so „Divji lovec“, „Veriga“ in „Naša kri“, je zajel slovensko dušo, iz njih dehti slovenska gruda, vonj slovenskega nageljna, rožmarina in roženkravta, kakor pod oknom Borštnikove Jerice in Zavrtnikove Majde. Njegove igre prehajajo od enega odra na

v tem pogledu predpravice.

Pozabilo se je, da je tradicija smatrala uradništvo za hrbenico države. A danes? Danes se to dosledno pozablja in smatrajo nekateri uradniki le za izkoriščevalca državne blagajne, ki nič ne dela in ob mescu prejme svojo „lepo“ plačo.

Če bo uradništvo pošteno plačano, bo tudi svojo dolžnost vestneje in boljše vršilo. Stanovi se organizirajo, zato je tudi za uradništvo skrajni čas, da doseže in si izboljšuje tiste pravice, ki mu gredo.

drugega po vsej slovenski domovini in izven nje. Nismo še pri kraju njegove delavnosti. Govorili bi lahko še o njem kot uredniku „Mladike“ in tajniku „Mohorjeve družbe“. Govorili bi o njem, kot govorniku, ki je znal s svojo besedo užgati naša srca.

Vso veličino Finžgarjeve narodočuteče duše spoznamo v njegovem značilnem borbenem izreku: „Kdor nam hoče vzeti naš materni jezik, proč z njim!“

Ves narod se klanja njegovemu delu. Ponosen je, da mu je Previdnost naklonila moža, ki naj mu bo glasnik in vodnik.

Naj živi še dolga leta! Spremlja ga ljubezen vsega naroda in posebno ljubezen mladine!

Tekstilno delavstvo je zborovalo

Izredne prilike so naložile delavskemu stanu ne malo brige obdržati svoj gnotni položaj. Od vseh panog pa je najbolj prizadeto tekstilno delavstvo. Ne samo, da so jim plače ostale na višini normalnih razmer, v mnogih podjetjih te stroke je skrceno obratovanje. V tovarni „Jugobruna“ se že več mesecev obratuje samo po štiri dni v tednu. Predočimo si lahko, v kako težkem gnotnem stanju se nahajajo te delavske družine. Ze preje plača tekstilne stroke ni bila na dovoljni višini, ki je za prehrano in ostale potrebe človeka potrebno. Stalno naraščanje draginje na eni in skrcenje obratovanja na drugi strani, pa je ustvarilo naravnost obupen položaj.

Centrale strokovnih organizacij so že pred mesecem započele akcijo v cilju izboljšanja razmer v tekstilni stroki. Plačilni odnosi se morajo prilagoditi sedanjim novim razmeram in omogočiti, da bo življenje tega delavstva vsaj znosno in ne tako obupno kakor je danes. Vse matice strokovnih organizacij so ob pomoči Del. zbornice sestavile nov osnutek kolektivne pogodbe za to stroko.

Okrožje ZZZ v Kranju je preteklo nedeljo sklicalo javno zborovanje tekstilnega delavstva. Kako je bilo to potrebno je dokazala udeležba. Gornja dvorana je bila nabit polna tekstilnega delavstva, ki je pazno sledilo strokovnemu referatu o predlogih nove kol. pogodbe. Zastopnik centrale ZZZ g. Jan je v enournem govoru strokovno razčlenil ves osnutek in predloge, ki so jih stavili poedini krajevni odbori.

V imenu ekspoziture pa je zborovanje pozdravil g. Gaser in priporočal delavstvu železno disciplino in medsebojno povezanost v mezdnem gibanju. Izjavil je, da bo Delavska zbornica kakor dosedaj tudi v nadaljnem razvoju tega gibanja z vso avtoriteto sodelovala za ugoden uspeh.

Mi želimo, da bi tekstilno delavstvo v svojem prizadevanju izboljšanja gnotnih dohodkov imelo v tej akciji kar največ uspeha.

G. Verdi -

ob 40 letnici njegove smrti

Letos praznuje kulturni svet 40 letnico smrti enega največjih komponistov in skladateljev oper G. Verdija. V proslavo tega velikega moža je naša opera v Ljubljani pripravila dve znani njegovi operi „Traviato“ in „Ples v maskah“. Sodelovali so naši najboljši pevci ob spremljavi opernega orkestra. Predstave so v vsakem pogledu sijajno uspele, tako v nastopu pevcev in orkestra, kot tudi v sceneriji. Pred kratkim smo imeli priliko slišati na koncertu ljubljani. Matice predvajanje Verdijevega „Rekvijema“ v počastitev spomina pokojnega voditelja dr. Korošca. Z izvedbo vseh teh del je naš narod na najboljši način počastil spomin nesmrtnega Verdija.

Opereta „Mežnarjeva Lizka“ v nedeljo ob 6. zvečer!

Govor senatorja Smodeja na zborovanju JRZ

Slovenska avtonomija

Avtonomija Slovenije, kakor smo si jo mi zamislili in razumeli, je v naši državi tako star naš program, kakor dolgo smo v tej naši državi Jugoslaviji, ki smo si jo iz vsega srca želeli, za njo delali, se borili in trpeli. Ena, samo ena in močna država Jugoslavija, to je ravnotako bil, je in bo bistven del programa Slovencev, ki smo bili organizirani v Slovenski ljudski stranki in sedaj ko smo, odkar nam je bila ta organizacija z zakonom onemogočena, organizirani v Jugoslovanski radikalni zajednici. Ti dve točki našega programa, ne samo da ne izključujeta ena drugo, ampak predstavljata neke vrste državno-upravno hierarhijo v naši državi. Kdor hoče našo državo močno in složno, se bo moral privaditi misli, da je treba za vsa država uvesti samoupravne edince. Koliko naj bo teh edinic s široko samoupravo, o tem naj odločajo Srbi, Hrvati in Slovenci sami, brez diktata s strani oblastnikov, ki prihajajo in odhajajo, a narodi živijo naprej. Samouprave so najzdravejši način državnega upravljanja, kar so ugotovili večji državniki in državno-pravni strokovnjaki, kakor smo mi in kdor bi hotel o tem še debatirati bi v žličkah nosil vodo v morje.

Tudi praksa nam to dokazuje. Vzemite najmodernejšo državo na svetu, ki so se čudovito razvile v močne in bogate državne stavbe, in videli boste, da je v teh državah prebivalstvo najbolj zadovoljno in so države trdno zasidrane kakor Združene države Severne Amerike, Švica, Angleški imperij. Mi smo absolutni pristaši politike sporazuma in smo k sporazumu med Srbi in Hrvati precej doprinesli. Prehitro se je pozabilo, da je pri zadnjih parlamentarnih volitvah predstavljala zahteva po sporazumu eno od prvih in najglavnejših točk našega volilnega programa, ki smo ga z vsem poudarkom pred vso jugoslovansko javnostjo zagovarjali. Moramo pa priznati, da smo bili razočarani ko se je dosegel sporazum med Hrvati in državo, a brez Slovencev. Ni treba posebne državniške modrosti za to, da se spozna, da je treba postaviti državo na eden in isti fundament, to je na samoupravni, in da je nemogoče zamisliti si, da bi država mogla biti urejena za en del in za en narod po samoupravnih načelih, za druge pa centralistično. Samo eno državo sem poznal, ki je bila zgrajena na principu dualizma, to je bila Avstro-ogrska monarhija, pa je zato tudi propadla, kljub temu, da je bila ena izmed najstarejših in močnih državnih tvorb v Evropi. Mi pa želimo močno Jugoslavijo in zadovoljne narode v njej!

Prepričan sem, da bi bila silna trenja in politične borbe v preteklosti našega političnega življenja izosiale, ko bi bile politične stranke v ustavodajni skupščini 1921. sprejele samoupravni predlog Jugoslovanske kluba, t. j. politiko pok. dr. Antona Korošca. Zal se predlogi v parlamentu niso tehtali po njihovi tehosti in pomembnosti, ampak po številni moči posameznih parlamentarnih klubov.

Akcijo sporazuma treba dokončati!

Započeto akcijo sporazuma je treba izvesti do kraja. Ni dobro, da se je akcija za sporazum ustavila pri Hrvatih in po poteku skoro poldrugega leta ni napravila niti koraka naprej, tako, da široka javnost že misli, da je akcija sporazuma definitivno izvršena. Da to ne napravljá dobrega vtisa v javnosti, ne samo pri nas, je popolnoma razumljivo. Ta taktika je popularnosti sporazuma že do sedaj zelo škodila in jaz se zelo bojim, da bi utegnili vsled tega zavlačevanja nekateri ljudski sloji v Srbiji pozabiti, da je bila akcija sporazuma za državo absolutna potreba in ne kak političen šport.

V dno duše sem prepričan, da v naših vrstah med Slovenci ni niti enega človeka, ki ne bi soglašal z menoj, ki pravim: sporazum sklenjen v Zagrebu 26. avgusta 1939, leta je treba razširiti na Slovenijo, glede katere ni nobene spora! Treba pa je potem urediti tudi tretjo, to je srbsko edinico, oziroma toliko edinic na ostalem ozemlju, za kolikor se jih bo ljudstvo, oziroma njegovi predstavniki v teh zemljah odločili! Mi ne bi želeli, da bi se neplodni in škodljivi politični boji od 1921. leta dalje po tej vojni obnovili in nadaljevali. Jugoslavija zasluži srečnejšo in boljše bodočnost, kakor ji jo morejo dati take jalove borbe. Da bo odnos teh edinic do skupne centralne vlade drug kakor je danes, menda ni treba posebej poudariti.

Politična odgovornost

Pred dnevi sem bral časopisno poročilno polemiko o odgovornosti aktivnih ministrov,

politikov in strankinega časopisja za vse ukrepe, ki jih stori kak minister. Teoretično je v normalnih političnih časih ta teza gotovo pravilna. Ravnati se po njej v kakršnikoli razmerah bi bilo za narodne potrebe naravnost usodepolno. Za ukrepe drugih more odgovarjati le tisti, ki ima možnost, da na nje odločilno vpliva. Kako n. pr. naj vpliva na uredbe drugih ministrov kak minister, če ni bila pravilno predložena ministrskemu svetu, če sploh ni bila dotičnemu ministru predložena v sopodpis, ali pa če je bila predložena, pa je ta minister sopodpis odklonil in je bila kljub temu uzakonjena? Dejansko moremo danes odgovarjati ne mnogo več, kakor toliko, kolikor je resorov v rokah naših ministrov. Površna teoretik bi dejal: „Pa izvajajte posledice!“ Odgovarjam: „Politika ni teorija, ampak življenje, za katero ima ljudstvo veliko več smisla, kakor suhoparni teoretiki in ki vedno le tehta, ali bo imelo od kakega koraka svojih političnih zastopnikov škodo ali korist!“ S temi zvajanji pa nikakor nočem trditi, da mora kakšna stranka za vsako ceno in zmeraj biti v vladi zastopana. To je vprašanje politične modrosti. Eno je pa gotovo: če bi kakemu narodu ali stranki, ki ne bi mogla izvajati v vladi svojega programa, pretel pogin, da bi se pogazila vsa njena temeljna načela, ako bi bila nevarnost za mirni obstoj, potem bi bila za ta narod ali stranko politična linija čisto jasna in enostavna: na borbo! Narod, ki iz lagodnosti ali lenobe ne bil pripravljen na borbo in tudi ne na velike žrtve, ki jih zahteva borba, tak narod, taka stranka nista sposobna za življenje, bosta itak pogažena in sta obsojena na smrt.

Zaslombe v narodu

Iz zgolj teoretičnih razglabljanj pa sledi, da bi morali biti ne samo ministri, ampak tudi politiki, ki imajo stike z ljudstvom in vpliv na široke sloje naroda, o vladnih načrtih in ukrepih obveščeni in bi morali imeti tudi vpliv na vladno politiko; kjer in kadar tega ni, bo ostala vlada in naj bo še tako močna, od ljudstva ločena in bo gubila zaupanje in s tem svojo moč in avtoriteto. Ministri, ki imajo za seboj močne organizacije in so z njimi v stalni zvezi, v tem oziru lahko mnogo popravijo, toda kaj naj rečemo o ministrih, ki sede v vladah brez vsakega političnega ozadja, kvečjemu če je njihovo ozadje kakšno neznan o-mizje, ali javnosti neznan organizacija! Minister, ki je prišel v vlado po narodnem zaupanju, se bo tudi varoval storiti kaj takega, s čimer bi zapravil zaupanje volilcev, ker jim bo odgovarjal. Minister brez močnega ozadja pa nikomur ne bo odgovarjal razven svojemu omizju in se zato ne bo oziral na ljudstvo in njegove želje, ampak bo delal samo po svoji glavi, če bo to komu prav ali ne. Zato je želeli, da bi tudi pri nas, tudi v sedanjih časih vlada dobila ožje zveze z ljudstvom in da prenese en del svoje odgovornosti na narodne zastopnike, ki danes nimajo foruma, kjer bi mogli zagovarjati želje naroda. Mi vidimo tako tendenco povsod drugod, celo v razdvojeni in poraženi Franciji in to v najtežjih in usodepolnih časih. V državnem življenju prihajajo trenutki, da je treba presekat in iskati novih poti, toda taki ukrepi morajo biti le začasni in ne smejo nikdar predolgo trajati, sicer najboljša volja ne bo dosegla svojega namena in škodo bodo trpeli trije: država, ljudstvo in vlada. To je v politični zgodovini že tako preizkušena zadeva, da bi bilo popolnoma odveč, to tezo skušati šele dokazovati. Prepričan sem, da je sedanjí predsednik sveta toliko gibčen in vešč, da mu ne bo težko zadeti tu pravo pot.

Politično življenje v vseh krajih države je v mrtvilo. To je tudi popolnoma razumljivo, ker so množice napeto zasledovale potek zunanje političnih dogodkov in jih je to bolj zanimalo, kakor pa notranja politika, pa tudi zato, ker se politično življenje zavoljo prepovedi shodov, ki se iz višjih razlogov popolnoma razumljiva in na mestu, ni moglo razvijati. Ni pa dobro, da tudi vse stranke po vsej državi le životarijo. Če konstruktivne stranke spijo, ne počivajo tudi razdiralni podzemski elementi in imajo lahko delo za beganje in zapeljevanje nepoučenih množic. Stranke, če krepko delujejo, so najboljša in najuspešnejša barjerja zoper razdiralne elemente. Mi pač ne moremo v teh časih želeli političnih trenj in strastnih političnih bojev, ki bi bili skrajno škodljivi, toda informativno politično delovanje strank, more vsak pameten človek le želeli in mislim, da je v tem oziru že najdena prava pot — srednja pot

Organizacija naše stranke v Sloveniji je močna, strnjena in sposobna za vsako akcijo, ki bi se eventualno pokazala kot potrebna. Pristaši naše stranke se zavedajo resnosti sedanjega časa in se ne bodo dali od nikogar premočiti. Želeli bi bilo le, da se vsi ljudje, ki se v svojih temeljnih načelih strinjajo z nami, strnejo v naše vrste z zapostavljanjem svojih posebnih želj, ker bodo življenjski interesi našega naroda morda to od nas terjali. Niso današnje razmere takšne, da bi smel vsak predvsem in v prvi vrsti strmětí samo za tem, da pristavi svoj lastni piskrček, marveč terja od nas naša narodna disciplina, da se strnemo v mogočno falango, da bomo kos nalogam, ki čakajo še, ne samo nas in našo stranko, marveč ves slovenski narod. Če smo politično dovolj zreli, bo vsakdo vedel, kaj je danes njegova narodna dolžnost in kje mu je mesto. Pri tem pa kajpada ne mislim na kakšne politične mešetarije s tistimi strankami v Sloveniji, ki niso vkoreninjene v našem narodu, pač pa vsako priložnost izrabljajo samo za svoje strankarske koristi in to v škodo enotnosti in moči slovenskega naroda ter služijo samo razcepjenosti naših narodnih borbenih vrst in slabijo njihovo udarnost! V našo zunanjo politiko gledamo s popolnim zaupanjem, ker je bila tudi do sedaj zelo srečna in po želji ljudstva, katere se zaveda, da moramo prenehati velike in hude žrtve, ki so pa še vsekakor lažje in manjše, kakor če bi vojna kosa kosila mlada življenja in samo povečavala vse sedanje težave, ki jih predvsem občutijo ročni in duševni delavci: kmetje, uradniki in drugi nameščenci. Mislim, da vsi dosedanji ukrepi za lajšanje tegob, kakor jih je prinesla sedanja vojna na ves svet, tudi na nevojskuioče se države, pri nas niso bili zadostni in da je mogoče v vprašanju prehrane in cen vsakdanjim potrebščinam nam več storiti in doseči. Ustanovitve posebnega ministrstva za prehrano, pomeni zelo dober ukrep, četudi je prišel nekoliko pozno.

Za vsako državo prihajajo dandanes kritični trenutki, tudi naša država jih je srečno prebrodila in ohranila ljudem mir, za kar se nikdar ne moremo dovolj hvaležne izkazati kr. namestniku Nj. Vis. knezu Pavlu in njegovim zunanjepolitičnim svetovalcem in sotrud-

nikom. Z bolom v duši se moramo na tem mestu spominjati našega pokojnega voditelja dr. Antona Korošca, velikega državnika, ki je imel silno jasen pogled na zunanjepolitične komplikacije in se je vedno zavedal, kaj je prav in koristno za našo državo in njegovo prebivalstvo in je pravočasno videl vsako, tudi najmanjšo nevarnost in je vedel za pravilne in uspešne ukrepe proti njej.

Slovenci bomo vedno izpolnjevali nasproti naši državi svoje državljanske dolžnosti, ne samo, ker je za naš narodni obstoj naša država najboljša zaščitnica, ampak, ker nam narekuje to tudi naša krščanska moralna vest. Krščanska morala je najtrdnější temelj vsake države. Država, v kateri se držijo načel krščanske morale, državniki in državljani, je zgrajena na nepremagljivih temeljih. Zato je čisto naravno, da smo Slovenci dobri in zvesti državljani, ker so naša politična načela usidrana v krščanski morali, v krščanski etiki s svojimi nespremljivimi načeli, pa naj potem ta najtrdnější obrambni zid vsake države drugi imenujejo „klerikalizem“ ali kakor hočejo. Zato tudi nismo najslabši steber naše državne stavbe, četudi smo številčno šibkejši od drugih. Arhitekt ne bo samo gledal na debelino stebra, ampak še bolj na to, iz kakšnega materiala je steber, če je zdrav in ni morda izpodjeden od črvov.

Od časa do časa se dogaja, da nas kratkovidni državniki skušajo potisniti na stran, mi pa se zavedamo, da so tvornici in bistveni elementi, na katerih je zgrajena ta država, edinele Srbi, Hrvati in Slovenci, ne pa kakšne druge politične tvorbe, ki so od danes na jutri, pa aaj se imenujejo stranke ali državno-upravne edince. Zato bomo nad temi našimi pravicami skrbno čuvali in ne bomo dopustili, da se nas zamenja s kako drugo stranko ali politično frakcijo, ki ne predstavlja enega izmed teh faktorjev, ki skupaj predstavljajo našo Jugoslavijo. Če kdo kdaj na to pozablja, Slovenci tega ne pozabljam in bomo vsikdar odločno zahtevali popolno ravnopravnost Srbov, Hrvatov in Slovencev. Mi nikdar nismo zahtevali privilegijev, pač pa hočemo biti nič manj, in nič več, kakor tretji enakopravni državno-pravni faktor v naši skupni in vsem dragi domovini!

Drobne novice z Jesenic

Važen političen sestanek. V sredo dne 12. februarja 1941 se je vršil na Jesenicah v Krekovem domu sestanek zaupnikov krajevne JRZ v obliki širše seje. Programatično politično poročilo je podal g. senator Smodej, ki je prišel v ta namen na Jesenice. Orisal je važnost naše zahteve po avtonomiji ter nakazal izgleda za uresničenje te naše vedno žive zahteve. V domačem razgovoru je nato pojasnil, kako je prišlo do sedanje izpopolnitve vlade ter dal odgovor na nekaj vprašanj glede svetovnega položaja. Naši zaupniki so bili s poročilom vseskozi zadovoljni, odobrvali so prizadevanje naših zastopnikov v vladi ter jih hočejo z svojo vdanostjo podpirati, da dosežejo vedno večje uspehe za naš narod.

Svečana otvoritev postajališča Kočna

V nedeljo 16. t. m. se je vršila svečana otvoritev postajališča na Kočni. Kljub izredno slabemu vremenu, saj je deževalo in snežilo obenem, se je zbralo veliko število delavstva iz Jesenic, Javornika in Gorij ter prebivalstva iz naselja Pod Kočno. Gorjanski delavci so lepo okrasili lokomotivo ter napol dograjeno postajališčno poslopje. Pred poslopje so postavili lepo okrašen oder okoli katerega je bila povita državna zastava.

Ko je privozil vlak na novo postajališče je zaigrala godba KPD iz Jesenic. Med častnimi gosti na tribuni smo opazili: g. Podbregarja, načelnika prometnega oddelka Direkcije drž. železnice, g. Kuharja, zastopnika Kranjske industrijske družbe, čg. Demšarja, ki je zastopal župana in občinsko upravo občine Gorje, gg. Soberla in Oniča, ki sta zastopala občinsko upravo občine Koroška Bela, g. Bertoncija ki je zastopal občino Jesenice, g. Arneš Petra, banskega svetnika, g. Jana Maksa, ki je zastopal okrožni odbor ZZZ na Jesenicah, g. dr. Šmajd Albina, bivšega narodnega poslanca in g. Polda, predsednika ZZZ v Gorjah.

Kratko zborovanje je vodil podpredsednik Delavske zbornice g. Matevž Markič, ki je uvidoma pozdravil zgoraj našete odličnike, nar kar je prosil g. Podbregarja, da v imenu Direkcije proglasi postajališče za otvorjeno. G. Podbregar je v svojem pozdravnem govoru naglasil, da je Direkcija upoštevala pri dovoljenju za zgraditev tega postajališča pred vsem socialne vidike resnične potrebe, ker zaenkrat rentabilnost postajališča ne pride v poštev, Za njim je pozdravil zborovalce g. dr. Albin Šmajd, ki je koncem svojega govora zlasti naglasil, da je omemembe vredno, da med tem ko v drugih državah vlada krvava vojna, mi mirno skrbimo za naš gospodarski napredek. Po njegovem govoru je godba zaigrala državno himno, vsi navzoči pa so vzklíknili kralju in državi.

G. Kuhar je v imenu KID podkrepil gospodarski in turistični pomen novega postajališča.

Telovadna akademija, ki sta jo priredila naš FO in DK minulo nedeljo, je skozinsko uspešna. Veseli so bili naši mladi, ko so Jeseničani v tako velikem številu počastili prizadevanje mladine. Dvorana je bila nabito polna. Najpreje je bil sprejem mladcev. Ta točka z navorom duhovnega voditelja g. kaplana Pogorela in odgovori mladcev na njegova vprašanja so najlepše vplivala tudi na dvorano. Vse točke programa so bile brezhibno izvedene in se je videlo, da so mnogo vadili. Najbolj je bila seveda učinkovita točka simbolična vaja na petje: „Mi smo mladi romarnarji“. Želimo, da bi mladina pazila, da s svojega viška idejnega katoliškega pokreta nikoli in na noben način ne zdrkne!

BREZNICA

Prosvetno društvo na Breznici je imelo svoj redni letni občni zbor v nedeljo 26. januarja. Udeležba je bila polnoštevila, kar pričča veliko zanimanje in delavnost naših prosvetnih delavcev. Zanimiva so bila poročila odbornikov, posebno pa duhovnega vodje našega župnika g. dr. Arnejca, ki nam je podal duhovna poročila društva v pretekli poslovni dobi in dal smernice za bodoče. Za svoja izvajanja je žel ogromno odobravanje. Izrečena je bila pohvala dosedanjemu odboru za njegovo požrtvovalno delo.

Na tem obli. zboru sta bila z ogromnim aplavzom izvoljena za častna člana našega društva brata Finžgarja: g. pisatelja Franca za svojo 70. letnico in za požrtvovalno prosvetno delo, ki ga je skozi 50 let vršil za slovenski narod. Bil pa je tudi kot naš rojak prav posebno naklonjen našemu društvu in vedno pripravljen za raznimi nasveti. Njegov brat Janez pa je bil izvoljen za častnega člana za velike zasluge kot večletni predsednik društva.

Delavski obzornik

To se ne sme zgoditi

Tekstilna stroka je vsled mednarodnih razmer zašla v krizo. Pomanjkanje surovin je ponekod nastopilo tako močno, da so podjetja skrbila obratovanje, mnogo delavstva pa že odpuščala.

Kakor nam je poročano, je neka tovarna iz teh vzrokov že meseca septembra pret. leta odpovedala več tkalskim mojstrom službo. Ta odpoved se je sicer kasneje preklcala, v decembru istega leta pa je odpoved bila obnovljena. Če se stanje ne izpremeni, bo v marcu mnogo tkalskih mojstrov brez službe in njihove družine na cesti.

Vsakemu pa je znano, da je v tekstilni stroki zaposlenih še vedno močno število inozemskih mojstrov, ki so prišli v naše kraje kot strokovni učitelji. Nekaj jih je že odšlo iz države, vendar je število zaposlenih še vedno veliko. Povsod v svetu je priznано, da se slovenski človek zna hitro znajti in je izredno dostopen za uk. Mi si upamo trditi, da so vsi domačini-mojstri v tekstilnih tovarnah danes že strokovno usposobljeni za samostojno vodstvo in da ni treba več inozemskih inštruktorjev.

Mi nečemo biti njihovi sovražniki, ali zdrav nacionalni čut pa nam narekuje dolžnost brniti v prvi vrsti domačega človeka.

Ako ni drugega izhoda iz težav in se bodo redukcije teh mojstrov res izvršile, tedaj pozivljamo vse merodajne činitelje in ustanove, da store vse, da se slovenski človek zaščiti. Dokler je le en inozemski tkalski mojster, ki je strokovno nadomestljiv, zaposlen v katerikoli tovarni tekstilne stroke, ne sme izgubiti kruha nobeden domač človek. Možnost je dana, treba je samo prave nacionalne uvidenosti in problem zapolnitve bo rešen.

Kako se bo izvedla redukcija bomo še poročali in tudi izrekli svojo sodbo.

Pred ukinitvijo Centralnega tajništva delavskih zbornic

V eni zadnjih številkih smo omenili, da je belgrajska Del. zbornica predlagala ukinitve Centralnega tajništva Del. zbornic v Belgradu. Kakor pa so med tem poročali časopisi, je belgrajska Del. zbornica že sklicala izredno skupščino delegatov in izstopila.

Centralno tajništvo delavskih zbornic je najvišja delavska ustanova v državi. Naloga tega urada je zbirati vse predloge poedinih zbornic v državi in na osnovi tako zbranih podatkov sestavlja razne zakonske osnutke. Poedina ministrstva, s katerimi tajništvo posluje neposredno, so dolžna vse zakonske osnutke in uredbe pred uveljavljanjem dati v pretres temu tajništvu. To določilo pa se mnogokrat s strani ministrstev ne izvaja in se uveljavljajo

važni zakoni brez predhodnega konzultiranja tajništva in po njem Del. zbornice. Posle urada kot šef opravlja tajnik, ki je imenovan od ministra soc. politike. Slovenska Del. zbor. ima tam dve moči. Do prevzema poedinih zbornic po nacionalističnih organizacijah, so bili absolutni gospodarji centralnega tajništva marksisti. Sedaj je tudi ta ustanova prišla v nacionalne roke.

Finančno stran oskrbujejo poedine Del. zbornice z obveznimi prispevki. Zadnji proračun tajništva je znašal preko milijona dinarjev. Vsa organizacija in poslovanje je zgrajeno na centralistični zamisli. Slovenski delavci in nameščenci odnosno njihova predstavnica Del. zbornica v Ljubljani, plačuje letno po sedanjem sklepu preko 350.000 din.

Ob prevzemu po nacionalističnih organizacijah, zlasti pa ob političnem sporazumu, so slovenski in hrvaški predstavniki zahtevali, da se tajništvo reorganizira na avtonomni bazi. Zagrebška delavska zbornica je takoj, ko je prevzela zbornico v roke iz tajništva izstopila. Srbski predstavniki so si prizadevali ne malo truda, da bi Hrvatje pritegnili nazaj. Hrvatje niso niti hoteli zasedati mesto s svojim uradnikom v tajništvu in je to mesto še danes prazno. Kje je krivda, da ni prišlo do zaželjene spremembe sedanjega pravilnika, ni težko reči. Prizadevanja za pravilno ureditev in najvišje delavske ustanove se še danes vršijo.

Z izstopom belgrajske Del. zbornice bodo ostale članice tajništva samo še štiri zbornice, naša slovenska in tri srbske. Vse finančno breme bo padlo na te zbornice.

Z sedanjim sistemom tudi mi slovenski delavci in nameščenci nismo zadovoljni. S tem v zvezi je tudi zadnja skupščina delegatov pooblastila upravni odbor zbornice, da ima pravico v imenu zbornice izstopiti iz tajništva.

Vsa dosedanja dogajanja dajo resno slutiti, da ni morda daleč več od likvidacije in razpusta tajništva. S strokovnega gledišča delavskega in nameščenskega stanu, nastane s tem momentom problem, kako se bo potem reševala in združevala poedina mnenja in predlogi podanih od poedinih zbornic v državi. Ker gre pri celi stvari za važno strokovno stvar je v interesu vseh delavcev in nameščencev, da ta razvoj pazno zasledujejo in po svojih centralnih organizacijah sodelujejo za pravilno rešitev.

Lužni kamen

in vse kar rabite za kuhanje mila, dobite v DROGERIJI B. ŠINKOVEC Kranj, Prešer. 2

Gospodarstvo

Za suhe hleve in svinjake

Med prve poslednje povzročitelje raznih obolenj in razloge neuspevanju goveje živine in svinj pozimi, spada prevelika vlaga v hlevih in svinjaki.

Ako nismo že s pravilno zgradbo in z prezračevalniki poskrbeli za odvajanje odvisne vlage, napravimo hleve suhe oz. zrak in stene hlevov in svinjakov osušimo na ta način, da potrosimo po tleh, oknih in hodnikih živega apna.

Če imamo prašilne priprave, poprašimo z apnom tudi stene in strop.

Prvi pogoj za uspešno plemensko konjerejo
Zanimanje za konjerejo se je v zadnjem času na Gorenjskem močno dvignilo.

Predpogoj uspešnosti plemenske reje je konj pa so dobre kobile in čistokrvni žrebci. Žrebci morajo stalno na prostu in se smotrno utrivati. Že v prvih dneh jih je navaditi, da dvigajo kopita in da se tako pripravijo za podkovanje. Uporabljati je tudi primerne nizke jastri, da se hrbit mlade živali ne skrivijo preveč. Ob sesanju žrebca, kobilica ne sme biti potna ali preveč utrujena. Napajati je pred krmiljenjem. Priporočila se urediti tudi v hlevu okna z modrim steklom, ker modra barva najbolj prija konj-kim očem.

† Franc Gruden

Včeraj je po dolgi in mučni bolezni umrl trgovec in pekovski mojster Franc Gruden na Primskovem pri Kranju.

Doma je bil na Policah, župnija Cerkno na Goriškem. Več let je opravljal cerkovniške posle pri župni cerkvi v Kranju. Rad se je spominjal teh mladostnih let. Radi svoje vestnosti in ljubezni do dela, ki ga je opravljal, je bil pri svojih predstojnikih zelo priljubljen. Kasneje se je preselil na Primskovo, kjer je tudi dalj časa bil cerkovnik. S svojo skrbno ženo sta tudi pričela s trgovino. Sprva v tujih lokalih, dokler nista kupila in se preselila v svojo hišo št. 10, kjer sta pričela tudi s pekarijo. Bog jima je dal blagoslov pri delu in trudu.

Lepa vzgoja, skrbna — 2 hčeri sta učiteljici, sin Franc je šolski upravitelj na Planini pri Sevnici, hči Francka vodi trgovino doma.

Pokojni je bil predvsem dobrotnik primskovske podružnice cerkve. Marsikatero stvar, ki je v okras cerkvi, je sam iz svojih sredstev kupil. Gotovo bi mu ne bilo všeč, če bi naštevati podrobno vse, kar je oskrbel. — Če je le izvedel, kaj je treba nabaviti, že je daroval velike vsote v ta namen. — Bil je tudi dobrotnik drugih dobroteljih in kulturnih organizacij.

Kakršno življenje, taka smrt. — Lepo življenje, lepa smrt. Kako vdano je prenašal težko bolezen, ki ga je mučila od 6. januarja letos! Ni se pritoževal, vedno je bil vedre volje. Nekaj ur pred smrtjo je še enkrat prejel sv. popotnico — in med molitvijo zatisnil oči — za vedno!

Odšel je po plačilo, ki bo obilno in bogato! Naj v miru počiva! — Domačim naše iskreno sožalje!

KINO TALIJA

predvaja v soboto 22. febr. ob pol 9. zveč. in v nedeljo 23. febr. ob 3., 5., 7. in 9. uri

prekrasno zabavno muzikalno veseloligro **Miss Broadway**

z ljubko Shirley Temple — Zvočni tehnik

TEDENSKE NOVICE

KRANJ

Opereta „Mežnarjeva Lizika“ nepreklicno zadnjikrat v nedeljo 23. februarja ob 6. uri zvečer (in ne ob 4 kot navadno). Predprodaja vstopnic pri Hinkotu.

Pustni večer priredi Prosvetno društvo v torek 25. februarja ob 8. uri zvečer pri pogrnjenih mizah v gornji dvorani Ljudskega doma. Pester spored z godbo. Vstopnina 5 din! Vabljeni!

„Sneuljčico“ bodo zaigrali še dvakrat: v soboto 1. marca zvečer ob 8. uri in na prvo postno nedeljo popoldne. Opozarjamo, da je sobotna predstava namenjena za zimsko pomoč. Zato vljudno vabimo vse, da pridete še enkrat pogledat in da si na to humano gesto Prosvetnega društva v Kranju čimprej rezervirate vstopnice v trgovini Hinko!

Visoko odlikovanje g. dekana Škerbca. Sv. oče Pij XII. je imenoval kranjskega dekana g. Škerbca Matijo za svojega častnega tajnega komornika z naslovom monsijor.

Številnim čestitkam, ki jih je prejel g. dekan ob svojem visokem imenovanju, se pridružuje tudi naš list.

Združeni slovenski nameščenci podružnice v Kranju imajo v soboto 22. februarja t. l. ob 8. uri zvečer svoj redni letni občni zbor v knjižnici Ljudskega doma. Poleg poročil odbornikov bo poročal tudi zastopnik matičnega društva iz Ljubljane. Za vse člane udeležba obvezna!

Rezervne podoficirje iz kranjskega sreza obveščamo, da se morejo prijavit za člane našega pododborja pri tovarišu Škrabelj J. Brunotu, strojniku v Kranju, Klanc 47 ob nedeljah od 8. do 13. ure.

Kavo, čaj v eni minuti — dobite samo v slaščičarni ŠINK

Občni zbor Udrženja vojnih invalidov v Kranju se vrši v nedeljo 23. februarja t. l. ob 9. uri dopoldne v dvorani na „Stari pošti“ v Kranju. Dolžnost vsakega člana UVI je, da se udeleži obnega zbora. Opozarjamo članstvo, da se na dan obnega zbora vzame toliko časa, da se udeleži tega sestanka vseh vojnih žrtve kranjskega okoliša. Eno dopoldne lahko vsakdo žrtvuje svoji organizaciji, zato pridite prav vsi!

Benovinski zdravnik dr. Stane Škulj se je preselil v Kranj in ordinira v palači Pokojniškega zavoda. Vhod s Koblarjeve ulice.

Uradništvo tovarne „Tekstilindus“ je darovalo mesto venca na grob pok. gospe Marije Hajrihar Dijaški kuhinji din 300.—. Iskrena hvala.

TRŽIČ

„Cigani“. V nedeljo 16. t. m. smo videli na našem odru Milčinskijevu veseloligro „Cigani“. Zela je najboljši uspeh. S posebnim užitkom smo poslušali igranje gorenjskega tria in petje našega odličnega pevca Ahačiča Ivana.

Za prvo predstavo je vstopnic zmanjkalo. Kljub temu bo igro vsak lahko videl, ker bo v nedeljo 23. t. m. ob pol osmih zvečer ponovljena.

Občni zbor krajevne organizacije JRZ. Krajevna organizacija JRZ v Trziču je imela v petek dne 14. februarja t. l. svoj redni letni občni zbor ob 8. uri zvečer v Rokodelskem domu. Predsednik organizacije za Trzič g. Ivan Majeršič je otvoril občni zbor, pozdravil številno članstvo, posebej še navzočega g. ministra Snoja, ki je prisostvoval občenemu zboru. Sledile so poročila funkcionarjev, nato volitev novega odbora, ki pa je ostal večinoma prejšnji z malimi dodatnimi spremembami pod še nadaljnjim vodstvom mestnega župana in predsednika g. Ivana Majeršiča.

Pri slučajnostih je bila izrečena enoglasna zaupnica namestniku pokojnega dr. Antona Korošca in novemu predsedniku stranke ter voditelju slovenskega naroda g. dr. Kulovcu kakor tudi prosvetnemu ministru g. dr. Kreku.

Po občenem zboru je povzel besedo g. minister Snoj, ki je v jedrnatih besedah orisal potek notranje in zunanje politike, obenem pa tudi do potankosti obrazložil stališče Slovenije glede prehrane, ki je kot predsednik banovinskega prehranjevalnega zavoda v Ljubljani podvel vse korake, da je Slovenija zadovoljivo preskrbljena z živežem ter urejeno tako, da je s tem zajamčena prehrana tudi nižjemu sloju, dočim bi bilo brez take ureditve nižje ljudstvo pripuščeno splošnemu pomanjkanju živeža, ker nima večina zadovoljivih sredstev, da bi si zamogel nabaviti živeža v večji množini radi pomanjkanja zaslužka. Navzoči so bili z razlago prehrane povsem zadovoljni, nakar se je g. predsednik JRZ Majeršič zahvalil navzočim za udeležbo ter s tem zaključil občni zbor.

BESNICA

Prosvetno društvo priredi na pustne nedelje dne 23. t. m. ob pol 4. uri popoldne v gasilskem domu igro: „Burka o jezičnem dohtarju.“ Obenem pa ponovi še Vodopivčevu spevoigro: „Kovačev študent“. Vabljeni!

ŠKOFJA LOKA

„Zimska pomoč“. V petek popoldne je odbor Zimske pomoči, ki mu predseduje g. Lovro Planina v odboru pa so še gg. Franc Zebre, dr. Viktor Kocijančič, Anica Trdina itd, razdelili nabrane darove med revnejše prebivalstva in sicer v obliki živil. Obdarovanci so dobili koruzno moko in mast. Na vsako osebo je prišlo po pet kg koruzne moke in pol kg masti. Tako so družine dobivale od 10 do 20 kg moke in od 1 do 2 kg masti. V sedanji stiski za živila je ta pomoč revnim ljudem kar dobro došla. Vsem, ki so se trudili in darovali kak dar, tisočkrat Bog plačaj!

† Janko Zakotnik. Komaj v 22 letu je bil, pa je moral že v grob. Čvrst in krepak je bil videti, a prišla je smrt. Komaj je prišel do kruha, že ga je zagrabila zahrbtna ledvična bolezen in ga položila na posteljo. V petek so ga spremili njegovi delavski prijatelji, sorodniki in znanci na njegovi zadnji poti na staroško pokopališče. Janko, mirno počivaj! Ostalim pa naše najiskrenejšje sožalje!

Vse občinstvo znova opozarjamo na veleznimiva predavanja, ki jih prireja Prosvetno društvo v Škofji Loki, vsak četrtek ob osmih zvečer. Predavanja so nadvse zanimiva. Vabljeni!

„Svejk“ v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer na odru Društvenega doma. Kdor še ni rezerviral vstopnic naj pohiti!

Občni zbor JRZ. V sredo dne 19. februarja 1941 se je v veliki dvorani Društvenega doma vršil občni zbor krajevne JRZ. katerega se je udeležilo članstvo v polnem številu. Več bomo poročali v prihodnjih številkih.

NAKLO

Na pustno nedeljo popoldne in na pustni torek zvečer vpriporijo igralci šaloigro „Zmešnjava nad zmešnjavo“. Kdor se hoče za pustne dni nasmejati, naj pride! Vstopnina običajna. Otrokom vstop prepovedan!

VODICE

Dramatski odsek priredi v nedeljo 23. februarja ob 3. uri popoldne v domu ljudsko igro „Divji lovci“. Vljudno vabljeni!

GORICE

Na pustno nedeljo vsi v Gorici, kjer priredi Mladinska kmečka zveza komedijo, katera je med prvimi izšla v slovenskem jeziku, to je „Veseli dan ali Matiček se ženi!“ Igra je polna veselih in smešnih prizorov, ki morajo na vsak način človeka spraviti v dobro voljo. Zato vsi, ki ljubite pošteno zabavo in vam je mladina pri srcu v nedeljo 23. februarja ob 3. uri popoldne v dvorano „Našega doma“ v Goricih. Pridite, ne bo vam žal!

ČERKLJE

Igra. Prosvetno društvo vpripori v nedeljo 23. februarja ob pol 4. uri popoldne v Ljudskem domu Skrbniškovo burko v 4. slikah „Matijev Matija“. Za pustno nedeljo si bo gotovo vsak privoščil nekaj veselih uric, zato: „če hoče vesel'ga srca bit“, Matija Mataja gledat prid!“ Vljudno vabijo igralci!

PRIMSKOVO

Pustni večer bo v nedeljo 23. t. m. ob 7. ure zvečer dalje pri pogrnjenih mizah v Prosvetnem domu na Primskovem. Na sporedu je več prav zabavnih točk, n. pr. burka: „Ne kliči vrata“, „Dva gluha“, kupletji itd.

Pridite ta večer v Prosvetni dom, kjer se boste dobro in pošteno zabavali in razveselili! Vstopnina 3 din za osebo.

STRAZIŠČE

Poroke. Poročili so se g. Zani Berčič z gđ. Ivanko Bošnjarjevo in g. Viko Križnar z gđ. Francko Benedikovo. Vsi so delovni člani našega prosvetnega društva, zato jim odbor v imenu vsega članstva želi obilo sreče na njih življenjski poti!

PREDDVOR

„Sluga dveh gospodov“ je naslov komedije, ki jo vpripori dramatski odsek Prosvetnega društva ob predvoru na pustno nedeljo 23. februarja ob pol 4. uri v domu. — Na pustni torek 25. t. m. pa bo dramatski odsek ponovil dobro uspešno burko „Pričarani ženin“ in sicer ob 7. uri zvečer.

40-urna pobožnost v Kranju. Dne 23. 24. in 25. februarja, to je na pustno nedeljo, ponedeljek in torek se v Kranju obhaja 40-urna pobožnost v čast in zadoščenje presv. R. T. V tem času je vsak dan sv. R. T. izpostavljeno cel dan od 6. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Sv. maše so vsak dan ob 6., 7., 8., 9., 10. in 11. uri ob delavnikih, v nedeljo pa je kakor po navadi ob 10.30. Vsak dan je popoldne ob 3. pridiga in litanije. V torek je po litanijah sklep 40-urnega češčenja z litanijami in zahvalno pesmijo. Spovedniki bodo ta čas na razpolago v vseh spovednicah, spovedoval in pridigal bo p. Arhangel iz Škofje Loke. Naj bo letošnja 40-urna pobožnost obenem tudi mirovna pobožnost, ki naj se je udeležijo verniki v čim večjem številu in molijo za mir!

VOKLO

Prosvetno društvo iz Olševka pride v nedeljo 23. februarja ob 3. uri popoldne gostovat v Prosvetni dom v Voklo z zanimivo igro iz turskih časov „Miklova Zala“. Vljudno vabljeni!

SLAP RPI TRZIČU

Nenadoma je težko zbolela 71 letna delavka Bečan Marija, katera kljub tej starosti še ni voljna pustiti dela pri priljubljenem podjetju Moline Charles.

Socialno čuteči podjetnik gospod Schallgruber Ernst skrbi za njo kot za lastno mater, se osebno zanima za stanje njenega zdravja, nudi postrežbo ter daje s tem posnemanja vreden vzgled drugim delodajalcem in podjetjem, kako se naj ceni onemoglega delavca, ki je v podjetju pustil svoje najboljše moči. Posebno za onemoglega delavca ima srce na pravem mestu. Za delazmožne delavce pa je oskrbel skupno kuhinjo po lastnih nizkih cenah.

Š a h

Kranjski šahovski klub, ki že drugo leto prav uspešno deluje na svojem področju, kar je pač posledica novega zelo agilnega odbora, priredi letos

Turnir za prvenstvo Kranja za leto 1941.

Igralni večeri so ob ponedeljkih, sredah in petkih od 8. ure dalje v lovski sobi hotela „Stare pošte“. Udeleženci bodo razdeljeni po razredih, tako da bo hujša borba in da bodo tudi slabši igralci prišli na svoj račun. Za prvoplasirane v vsakem razredu so pripravljene lepe nagrade. K obilni udeležbi vabi odbor.

Naši fantje tudi v jeseni niso mirovali. Prvkar je bil končan jesenski prvenstveni turnir II. razreda, ki je dal naslednje rezultate: 1. Žužek Boris 13 in pol, 2. Pogačnik Vid 12 in pol, 3. Kosi Milan 11 in pol, 4. Rauh Rudolf 8 in pol, 5. Pogačnik Vinko 8, 6. Jenko Franc 6 in pol, 7. Reichel Anton 6, 8. Dražil Milan 5 in pol; sledijo ostali tekmovalci. Prvi trije so prejeli za priznanje dr. Vidmarjevo knjigo „Šah“.

Pre novim letom se je II. rezred tudi pomeril na 8 deskah s škofjeloškim šahovskim klubom in enkrat zmagal in enkrat zgubil z rezultatom 5 : 3. V bližnji bodočnosti pa bomo kmalu imeli Gorenjski turnir po moštvi, na katerega že sedaj opozarjamo vse gorenjske šahiste in društva.

OBJAVE

Občinski prehranjevalni urad javlja, da pobira pri prvi razdelitvi krušnih kart po 25 par za vsako karto, din 0,75 pa za ostale tiskovine. Pri prihodnji razdelitvi za marec se bo pobiralo le po 25 par od karte.

Z vključno 23. februarjem preneha razdeljevanje kart. Naj jih vsi oni, ki so jih dvignili, potrošijo še v tem mesecu, ker za prihodnji mesec ne veljajo.

Karte za marec in dalje bodo glavarji gospodinjstev dobili pri svojih trgovcih, katerim bodo izročili glave nakaznic. Vsi drugi pa, ki dvignijo karte prvič, jih dobe pravtako na občini.

Kdor želi kupovati kruh pri peku, naj izroči trgovcu le toliko odrezkov, kolikor vzame moka, ostale odrezke pa naj porabi za nakup kruha. Vse one, ki imajo zaloge in vsled tega niso dvignili kart, opozarjamo, da smejo po uredbi trošiti pravtako le 43 odn. 2 kg mlevskih izdelkov, ostalo naj nadomestijo s koruzno moko.

Vse trgovce prosimo, naj zbero glave nakaznic svojih odjemalcev, naj zbrane po abecednem redu izročijo občinskemu uradu, da jim izstavi nove karte, kadar jih prejme, ker bodo v bodoče delili karte trgovci sami svojim odjemalcem, ki so uporabljali karte že v februarju. Prvič pa prejme karto glavar gospodinjstva le na občinskem prehranjevalnem uradu.

Stev. 1.051/41.

R A Z G L A S

V ponedeljek dne 24. februarja 1941 ob 10. uri bo v Kranju, Bleiweisova ulica 19/I pri glavnem oddelku finančne kontrole javna dražba zaplenjenega špirta in sicer 85 in pol litra ali skupno 80,92 hektolitrskih stopenj. Vzklicna cena z vsemi trošatinami znaša za eno stopnjo 61,04 din.

V Kranju, dne 19. februarja 1941.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača d. 0-50. Najmanjši znesek je 8 din

Važno! Modroce, otomane, spalne divane itd. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKS, tapetnik — Na skali št. 5. (v hiši g. Šipica)

Otroški voziček, globok, dobro ohranjen prodam. Trgovina Starc Rajko, Gorenja Sava.

Poceni prodam kompletno spalnico, imitacija orehove korenine. Stane Tomažič, Kranj, Pot na kolodvor 5.

Sivalne stroje boljših znamk s 15 letnim jamstvom, kupite najbolj ugodno pri Julij Zevniku, Stražišče, Gaštelj.

Iščem služkinjo v starosti od 18 do 26 let k 17 mesečnemu otroku, zmožna malo kuhe. Javite se Cojzova c. 4, pritličje.

Zračno sobo oddam poštenemu dekletu. Poizve se Primskovo 84, poleg šole.

Izgubila se je biserna ogrljica od Tavčarjeve do Vidovdanske ulice. Najditelj se naproša, da jo odda proti nagradi v uradništvu „Gorenjca“.

Ako imate kurja očesa in se Vam dela trda koža, pridite v našo higienično urejeno pedikuro, kjer Vam naš pediker odstrani vse te neprijetnosti brez bolečin in brez kemikalnih sredstev za din 6.-. Ne mačite se s krpanjem nogavic, ker Vam za malo denarja strokovnjaško popravimo moške, ženske in otroške nogavice. Samo pri Bata.

PAVEL BREN

Projektira in prevzema vse tovarniške in privatne zgradbe, izdeluje lesene vile vseh vrst po lastnih načrtih. Vsem cenjenim naročnikom se priporočam.

MESTNI STAEBENIK
Kranj, Bleiweisova 21

Couch zofe, otomane, divane

in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno

K. TONEJC
Kranj

VSAKOVRSNO POHIŠTVO

dobite najceneje
V ZALOGI POHIŠTVA

"LIPA"

K R A N J - Layerjeva ul.

VINO

Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani — Frankopanska ul. 11

Prodaja se

krojaški „Singer“ šiv. stroj, malo rabljen za din 2400.- in nekaj cenejših strojev za šivilje.

OMEJC IVAN

Tavčarjeva ul. 9. K R A N J

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom Poštne hranilnice in so vlagateljem te položnice na razpolago.

*

Hranilne vloge se obrestujejo po 4% in so vlagateljem vedno na razpolago. Vezane vloge s tri mesečno odpovedjo se obrestujejo po 5%.

HRANILNICA IN POSOJILNICA
V K R A N J U R. Z. Z. N. Z. LJUDSKI DOM

Za srečni zakon najboljšo kupite pri

Primerna darila za vsako priložnost!
Telefon 133.

KR.

DVOR.

B. RANGUS
K R A N J

Kupujem vsakovrstno zlato, srebro in duble

P O D L J U B N I Š K I :

H R I B A R

19

POVEST IZ ŠKOFJELOŠKIH HRIBOV

„Kaj pa ti je Ančka?“ je vprašala Gabrovka. „Tako mi je hudo, mati!“ je pretrgano povedala Ančka.

„Bo že bolje; saj boš pozabila in spet bo vse dobro!“ jo je tolažila mati.

„Nikoli več, mati!“ je zavzdihnilo dekle.

„Zakaj ne?“

„Nikdar ga ne bom pozabila!“ je odkimala Ančka, ki ni pred materjo nikdar ničesar skrivala.

„Ah, kaj še!“ je napol v šali dejala Gabrovka.

„Pravijo, da se je Janez sam zastrupil!“

Ančka se je dvignila na postelji in zastrmelja v mater:

„Mati in vi to verjamete? Jaz ne bom verjela, pa če živim še sto let! To je mogla storiti samo zločinska roka. Pokazalo se bo!“

„Tudi jaz mislim tako kakor ti, Ančka. — Pokazalo se bo, da Janez tega ni storil sam, ampak, da ga je nekdo zastrupil. Ne vem, zakaj tako verujem, ali vest mi tako narekuje. — Sedaj pa je tvoja dolžnost Ančka, da ne kloneš. Z vso mladostno silo se okleni življenja. Obljubi se Materi božji na Brezjah in videla boš, da ozdraviš. Prinesla ti bom knjigo o „Lurških čudežih“, da si boš krajšala čas, pa še „Življenje svetnikov“ ti prinesem, in videla boš, kako so oni znali premagati vse dušne in telesne težave.“

Gabrovka je odšla in se kmalu vrnila s knjigami.

„Sedajle še nikar nič ne beri! Skuhala ti bom juho in ko si malo opomoreš, beri kar hočeš.“

Ančka je bila tako utrujena in je rada poslušala materin nasvet. — Da, odpočiti se mora! — Ne sme še umreti! — Premlada je še. — Od utrujenosti je dremala in spala prav do opol-

dne, ko ji je mati prinesla juho. Pučutila se je nekoliko bolje, vendar je bila še tako slaba, da se sama ni mogla dvigniti.

Dnevi so tekli, minil je teden, minilo je štirinajst dni. Ančki se je zdravje vračalo. Trdna narava in skrbna materina postrežba sta ji vrnila rdečico na blede in upadla lica. Sedaj je bila že izven nevarnosti. Ležati je sicer morala tudi še tretji in četrti teden, a nevarnosti za življenje ni bilo več.

V njeni duši se je v tem času napravil velik preobrat. Prej je hrepenela po tem, da bi ljubila in bila ljubljena; da bi se z vsem žarom svojega srca oklenila Janeza sedaj pa je vse to izgubilo iz njene duše in ostala je samo še bolečina... Ob branju knjig „Lurški čudeži“ in „Življenje svetnikov“ ji je duša začela hrepeneti za višjim in nadnaravnim... Ob življenjepisih sv. Frančiška Asiškega, sv. Dominika, sv. Terezije Deta Jezusa, sv. Angele, sv. Uršule in ob Lurških čudežih je popolnoma pozabila na vse veselje tega sveta. Zahrepenela je po samoti. Njena duša je hotela vsa, prav vsa služiti le Stvarniku...

„Kaj mi je že oni dan, ko smo pokopali Janeza, dejala mati?“ se je vpraševala! „Da naj nekaj obljubim Materi Božji z Brezij.“ V duši se ji je pojavil sklep. Trden in neomajen.

Pokleknila je na posteljo in uprla pogled na sliko Matere Božje, ki je visela nad zglavjem. Prosila je in obljubljala vsa v solzah: „Marija! Izprosi mi zdravje pri svojem ljubljencem sinu! Obljubim Ti, če bom ozdravela, da ne bom mirna poprej, dokler ne bom sprejeta v kak samostan. To obljubo mi pomagaj spolniti Ti, o Marija!“

Čutila je vso svetost tega trenutka, ki je pomenil važen prelom v njenem življenju.

„Da, Ti mi pomagaj, Marija, da izpolnim svojo obljubo!“ je še enkrat zašepetala. — „Stori, da bom močna in neomajna in da bom lahko izpolnila vse svoje obljube!“ — Tako je še govorila, ko je počasi legla nazaj v posteljo.

V duši je čutila olajšanje in toploto. Sama s seboj je bila zadovoljna in pomirjena.

Po stopnicah so se začuli materini koraki. „Razodela se ji bom!“ je polglasno izrekla Ančka.

„No, Ančka, kako Ti je?“ je vsa v skrbeh vprašala mati, ko je prišla v sobo in pristopila k postelji. Materine oči so se skrbno upirale v dekletov obraz. „Nekam boljša in vsa drugačna se mi zdiš!“ je z lahnim in srečnim nasmehom rekla mati.

„Zakaj, mati?“

„Tvoja lica so dobila spet tisti soj, kakor so ga imela poprej!“

„Ali res, mati? — Nekaj pa Vam moram zaupati!“ je vsa v zadregi dejala Ančka.

No, le na dan z besedo!“ jo je bodrila Gabrovka, med tem, ko je sedla na rob postelje.

„Mati, ali mi niste svetovali takrat, ko sem zbolela, naj nekaj posebnega obljubim Mariji Pomagaj na Brezjah, da ozdravim?“

„Da, rekla sem ti! — No, in kaj si obljubila?“

„Veste, mati, vi me boste še najprej razumeli! — Prebiral sem knjige, ki ste mi jih prinesli in spoznala sem, da je to življenje le strašna preizkušnja, ki jo moramo vsi prestati. Od te preizkušnje je odvisno naše posmrtno življenje. Spoznala sem neizpodbitno resničnost vere, ko sem prebiral knjigo o „Lurških čudežih“. Navdušila sem se ob zgledih življenja sv. Frančiška Asiškega, sv. Dominika, sv. Uršule in Male Terezike. Tako sem spoznala, kako malo so cenili pozemske naslade in koliko so pretrpeli, da bi si zagotovili onostransko srečo. Rada bi jih posnemala mati! Rada bi hodila po njihovih svetih stopinjah. Zato sem obljubila Mariji Pomagaj na Brezjah, če mi izprosi zdravje pri svojem sinu, da zapustim ta svet in storim vse, da me sprejmejo v kak samostan, kjer bom najbolj srečna.“

Ančka je govorila tako vneto in tako prepričevalno, da se ji nikdo ne bi upal upirati. Tudi mati je videla hčerini trden sklep. Ko pa je Gabrovka le molčala, jo je Ančka vprašala:

(Dalje prihodnjik.)